

EELARVE LÜHIÜLEVAADE 2025 AASTAKS

Lääne-Nigula valla 2025. aasta eelarve eelnõu ja seletuskiri on koostatud juhindudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest (edaspidi KOKS), kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (edaspidi KOFS), Lääne-Nigula valla eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise korrast, Lääne-Nigula valla arengukavast ja eelarvestrateegiast ja avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist (edaspidi üldeeskiri).

Lääne-Nigula vallas on kaheksa osavalda, iga osavalla elanike esinduskoguks on osavallakogu. Osavallakogude moodustamise alused, pädevus ja töökorraldus Lääne-Nigula vallas on sätestatud valla põhimääruses. Osavalla tegevuse korraldamiseks ning kodanikulähedaste teenuste tagamiseks on valla ametiasutusteks osavallavalitsused, mida juhivad osavallavanemad.

21.11.2024. aasta Volikogu istungil muudeti osavaldade põhimäärust selliselt, et lõpetatakse osavallavalitsuste kui ametiasutuste tegevus ja osavaldade pädevuses olevate ülesannetega hakkavad tegelema vallavalitsuse struktuuriüksused.

Lääne-Nigula valla eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril. Eelarve on koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Tulude osas on Lääne-Nigula vald maksubaasi kasvu prognoosinud konservatiivselt, kuna ei ole teada, kuidas üldine tulubaasi jaotus kohalike omavalitsuste vahel kujuneb ning mida see endaga järgnevatel aastatel kaasa toob.

2025. aasta 3 põhilist prioriteeti on:

- 1. Eelarve tasakaalu hoidmine:** eesmärgiks on finantsstabiilsus ja vastutustundlik eelarvepoliitika.
- 2. Haldusreformi elluviimine ja juhtimisstruktuuri optimeerimine:** osavaldade põhimäärust muudeti selliselt, et lõpetatakse osavallavalitsuste kui ametiasutuste tegevus ja osavaldade pädevuses olevate ülesannetega hakkavad tegelema vallavalitsuse struktuuriüksused.
- 3. Konkurentsivõimeline tööandja:** haridusasutuste, raamatukogude, noortekeskuste töötajate töötasu tõstmine.

PÕHITEGEVUSE TULUD

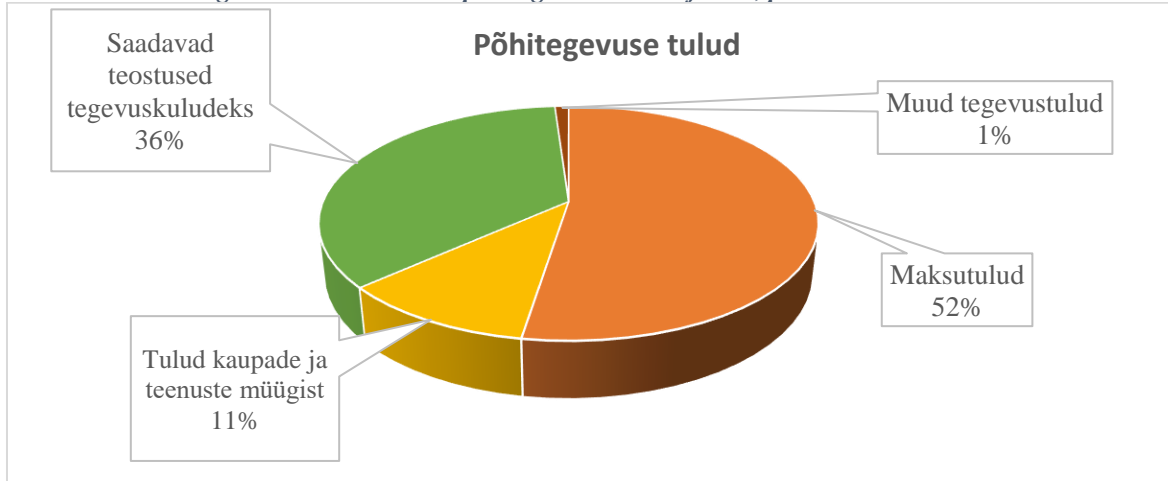
2025 aasta põhitegevuse tulude maht on 17 198 968 eurot.

Põhitegevuse tulud kasvavad võrreldes 2024. aasta eelarvega 742 601 eurot, sellest suurima osa moodustavad maksutulud summas 580 456 eurot, mille kasvu on kavandatud ca 5,0% rohkem võrreldes 2024 aastaga.

Saadavad toetused tegevuskuludeks vähenevad -44 899 eurot.

Tulud kaupade teenuste müügist suurenevad 197 044 euro võrra, mis teeb 11%. Muud tegevustulud suurenevad 10 000 eurot võrra.

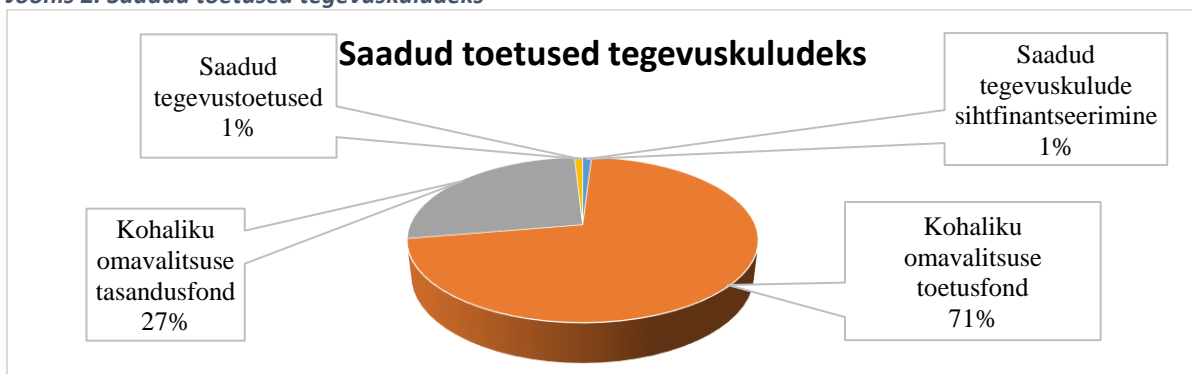
Joonis 1. Lääne-Nigula valla 2025. aasta põhitegevuse tulude jaotus, protsentides

Tabel 1 Põhitegevuse tulude jaotus

Kirje nimetus	Eelarve 2025	Koondeelarve 2024 aastal	2025 aasta võrrelduna 2024 aastaga
Põhitegevuse tulud	17 941 570	17 198 968	742 601
MAKSUTULU	9 380 156	8 799 700	580 456
sh tulumaks	8 708 456	8 278 000	430 456
sh maamaks	670 000	520 000	150 000
sh muud maksutulud	1 700	1 700	0
Tulude kaupade ja teenuste müügist	1 937 054	1 740 010	197 044
SAADUD TOETUSED	6 434 360	6 479 258	-44 899
Muud tegevustulud	190 000	180 000	10 000

Joonis 2. Saadud toetused tegevuskuludeks

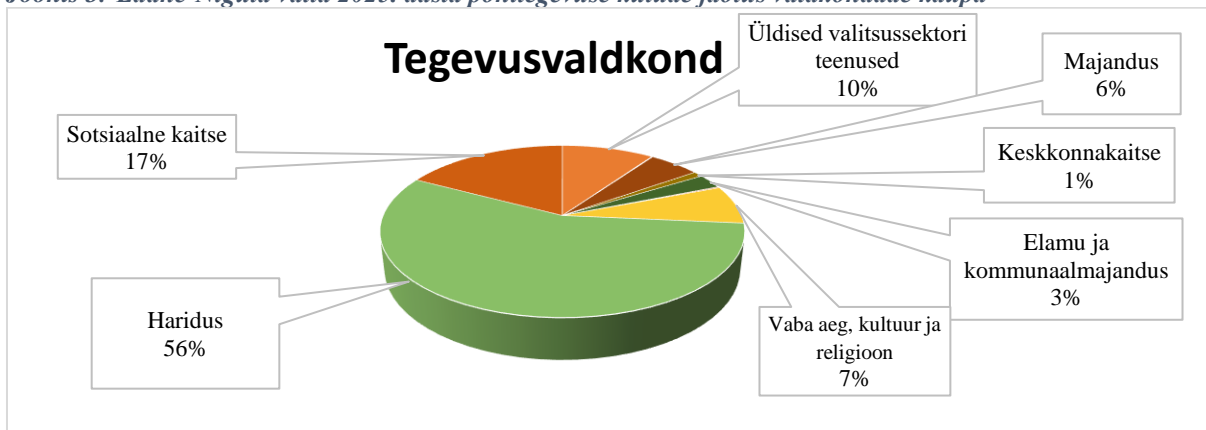

PÕHIETEGVUSE KULUD

2025. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulusid 16 870 011 eurot. See on 356 777 eurot ehk 2,1% enam kui 2024. aasta eelarves.

2025. aasta eelarvest moodustavad tegevusvaldkondade järgi kulud haridusele 56%, sotsiaalsele kaitsele 18%, üldistele valitsussektori teenustele 10%, vabaajale, kultuurile ja religioonile 7%, majandusele 5%, elamu- ja kommunaalmajandusele 3%, keskkonnakaitsele 1%.

Joonis 3. Lääne-Nigula valla 2025. aasta põhitegevuse kulude jaotus valdkondade kaupa

Tabel 2. Põhitegevuse kulude jaotus ja võrdlus valdkondade lõikes

Kirje nimetus	Eelarve 2025	Koondelarve 2024 aastal	2025 aasta võrrelduna 2024 aastaga
Põhitegevuse kulud	16 870 011	16 513 234	356 777
01 Üldised valitsussektori teenused	1 646 809	1 442 673	204 136
02 Riigikaitse	9 493		9 493
03 Avalik kord ja julgeolek	5 265	54 161	-48 896
04 Majandus	908 841	882 546	26 295
05 Keskkonnakaitse	171 514	162 855	8 659
06 Elamu-ja konnaalrajandus	458 763	538 156	-79 393
07 Tervishoid	35 525	19 183	16 342
08 Vaba aeg, kultuur ja religioon	1 223 363	1 126 512	96 851
09 Haridus	9 492 628	9 475 163	17 465
10 Sotsiaalne kaitse	2 917 810	2 811 985	105 825

Arvestatud on eelarves alampalga tõusuga ja töjõu kulude kasvuga 4,7%. Lääne-Nigula valla eelarvestraategias oli palgakasvu prognoositud 2%. Kogu eelarve põhitegevuse kulude kasv on 2,1%. Järgnevalt on ära toodud kululiikide ja tegevusalade kaupa.

Tabel 3. Põhitegevuse kulud kululiikide järgi

Kirje nimetus	Eelarve 2025	Koondelarve 2024 aastal	2025 aasta võrrelduna 2024 aastaga
Põhitegevuse kulud	16 870 011	16 513 234	356 777
Sotsiaaltoetused	1 127 458	1 202 349	-74 892
Muud toetused	201 936	280 850	-78 914
Töjõukulud	10 309 765	9 965 235	344 530

Majanduskulud	5 169 352	5 033 374	135 978
Muud tegevuskulud	61 500	31 426	-30 074

Joonis 4. Põhitegevuse kulude jagunemine kululiikide lõikes

INVESTEERIMISTEGEVUS 2025. AASTAL

Tabel 4. Investeeringustegevus

Kirje nimetus	Eelarve 2025	Koondelarve 2024 aastal	2025 aasta võrrelduna 2024 aastaga
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-3 003 548	-1 303 330	-1 700 218
3 Investeeringustegevuse tulud	1 287 714	120 600	1 167 114
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 237 714	80 600	1 157 114
Põhivara müük (+)	25 000	20 000	5 000
Finantstulud (+)	25 000	20 000	5 000
4 Investeeringustegevuse kulud	-4 291 262	-1 423 930	-2 867 332
Põhivara soetus (-)	-3 664 196	-828 040	-2 836 156
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-260 000	-215 000	-45 000
Finantskulud (-)	-367 066	-380 890	13 824

Investeeringustegevuse tulud

Põhivara müügitulu on eelarvesse kavandatud 25 000 eurot, mida on 5 000 eurot enam, kui 2024. aasta eelarves.

Finantstuludena on kavandatud 2025. aasta eelarvesse 25 000 eurot intressitulu valla hoiustelt.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimiseks on eelarves planeeritud 1 237 714 eurot.

Investeeringustoetusena on eelarvesse kavandatud:

- ✓ Rahandusministeeriumi toetus summas 50 000 eurot hajaasustuse programmile;
- ✓ Rahandusministeeriumi toetus summas 948 144 eurot Martna Põhikooli rekonstrueerimiseks „Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023“

- ✓ EMKVF meetmest 239 570 eurot Nõva ja Hara sadama taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine.

Investeeringustegevuse kulu

Investeeringustegevuse väljaminekud koosnevad põhivara soetamise väljaminekute, põhivara soetamise eesmärgil antavatest sihtfinantseerimistest ja intressikulust. 2025. aastal ellu viidavate investeeringustegevuse väljaminekute summa on 2025. aasta eelarves 4,2 miljonit eurot.

Tabel 5. Investeeringustegevuse kulu

Kirje nimetus	Eelarve 2025	Koondeelarve 2024 aastal	2025 aasta võrrelduna 2024 aastaga
4 Investeeringustegevuse kulud	-4 291 262	-1 423 930	-2 867 332
Põhivara soetus (-)	-3 664 196	-828 040	-2 836 156
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-260 000	-215 000	-45 000
Finantskulud (-)	-367 066	-380 890	13 824

Kirje nimetus	Investeeringute sisu	Eelarveaasta 2025
4 Investeeringustegevuse kulud		4 291 262
01 ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED		397 066
Valla- ja linnavalitsus	Autode väljaostmine liisinglepingu lõppemisel	30 000
Valitsussektori võla teenindamine	Laenuintressid	367 066
04 MAJANDUS		1 035 570
Põllumajandus	Risti Sireli DP kruntide järelmaks	15 000
Maanteetransport	Valla teede ja tänavate rekonstrueerimine	250 000
Veevarustus	Nõva ja Hara sadama taristu parendamine ja pakutavate teenuste mitmekesistamine	239 570
Turism	SA PLTSHK - Kultuuriministeeriumi 4 aastane meede	10 000
Üldmajanduslikud arendusprojektid	Planeeringud ja projektid	150 000
	Asutuste väikeinvesteeringud	371 000
06 ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS		264 560
Veevarustus	Hajaasustuse programm	100 000

	Taebla Ühisveevärk projekt "Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused"	150 000
	Nõva Laimi bussipeatuse, Nõva pakiautomaadi ja Nõva tänavavalgustuse ehitustööd	14 560
08 VABA AEG, KULTUUR JA RELIGIOON		24 271
	Taebla kooli võimla	24 271
09 HARIDUS		2 569 795
Alusharidus	Linnamäe lasteaiahoone parendamine*	276 000
Põhi- ja üldkeskharidus	Martna Põhikooli rekonstrueerimine- meede " KOV hoone energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023"	1 938 195
	PEEK projekt- "Läänemaa hariduskobar maakonna haridusteenuse arendamine"	355 600

FINANTSEERIMISTEGEVUS

2025. aastal planeeritakse laenu võtta 2,1 miljonit eurot investeerimistegevuse kulude katmiseks, mis jääb riigi poolt kehtestatud netovõlakoomuse ülemmäära piiridesse.

Tabel 6. Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevus	1 359 817	14 581	1 374 398
sh kohustuste tasumine (-)	-740 183	-574 581	-165 602
sh kohustuste võtmine (+)	2 100 000	560 000	1 540 000

Netovõlakoomus	2 023	2 024	2 025
Netovõlakoomuse ülemmäär	80%	80%	75%
Netovõlakoomus %	41%	43%	46,7%

Lääne-Nigula valla põhitegevuse tulem on 1 071 559 eurot ja kohustuste tasumine 1 107 249 eurot, ehk siis põhitegevuse tulem ei kata võetud kohustusi 35 690 euro võrra.

Eelarve tulem on 1 9 miljonit ja kohustusi plaanitakse suurendada 2,1 miljoni ulatuses.

Koostanud Merilin Saska
Lääne-Nigula Vallavalitsuse finantsjuht